

PORTEFØLJEVEILEDEREN -

RETNINGSLINJER FOR UTVIKLING AV STUDIEPORTEFØLJEN

NTNU 2022

Fastsatt av rektor desember 2015. Endret av rektor juni 2022.

INNHALDSFORTEGNELSE

1 Strategisk utvikling av NTNUs studieportefølje.....	3
1.1 Om dokumentet.....	3
1.2 Om rammebetingelser for studieporteføljeutvikling.....	3
1.3 Om utdanningskvalitetsprosessene.....	4
1.4 Om prosessene for porteføljeutvikling	4
2 Trinn 1 – forhåndsvarsler om opprettelse og nedleggelse	8
2.1 Mal for innhold i fakultetenes forhåndsvarsel om opprettelse.....	8
2.2 Søknad om konsortiedeltakelse for fellesgrader	10
2.3 Mal for innhold i fakultetenes søknad om nedleggelse.....	12
3 Trinn 2 – søknader om opprettelse og nedleggelse av studieprogram	13
3.1 Endringer etter forhåndsvarsel på trinn 1	14
3.2 Rammer for studieprogrammet.....	14
3.3 Beskrivelse av studieprogrammet	15
3.4 Læringsutbytte	15
3.5 Oppbygging av studiet	15
3.6 Samfunnsrelevans og faglig relevans.....	16
3.7 Yrkesmuligheter/videre studier	17
3.8 Rekrutteringsgrunnlag og arbeidsmarked	17
3.9 Antall studenter	18
3.10 Læringsmiljø.....	18
3.11 Lærings- og vurderingsformer	18
3.12 Internasjonalisering	19
3.13 Faglig ledelse av studietilbudet.....	19
3.14 Fagmiljø tilknyttet studietilbudet	20
3.15 Samarbeid om studiet internt ved NTNU	22
3.16 Praksis	23
3.17 Studietilbud med ekstern finansiering.....	24
3.18 Kostnadsberegning og finansiering – vurdering av økonomisk bærekraft.....	24
3.19 Fellesgrader.....	24
Vedlegg: Studieprogrammets samlede læringsutbytte fordelt på emner.....	27

1 Strategisk utvikling av NTNUs studieportefølje

1.1 Om dokumentet

Dokumentet *Retningslinjer for utvikling av studieporteføljen («Porteføljeveilederen»)* operasjonaliserer forskriftskrav og deler av NTNUs kvalitetssystem for utdanning som er relevant for porteføljeutvikling.

Porteføljeveilederen inneholder krav for alle studiepoenggivende studietilbud ved NTNU. Dette omfatter både studieprogrammer som fører frem til en grad, og kortere studier som årsheter, videreutdanninger og emner som tilbys for seg selv, og som ikke er en del av et studieprogram. For doktorgradsnivå omfatter studietilbud både opplæringsdelen og den vitenskapelige avhandlingen. Ved akkreditering av ph.d.-program skal det gå tydelig frem hvilke fagområder doktorgradsstudiet omfatter.

Porteføljeveilederen sees også i sammenheng med *Retningslinjer for utforming av studieprogram og emner ved NTNU («Studieplanveilederen»)* og *Retningslinjer for periodisk evaluering av studieprogram.*

Dokumentet beskriver kvalitetssikring av studieporteføljen generelt, og de to søknadstrinnene fakultetene anvender ved opprettelse og nedleggelse av studieprogram spesielt.

Porteføljeveilederen anvendes

- når fakultetet ønsker å utvikle nye studiepoenggivende studietilbud
- i kvalitetsarbeid- og studieplanprosessen, under vedlikehold av eksisterende studietilbud
- i kvalitetssikring av studietilbudet, eksempelvis ved periodiske evalueringer

1.2 Om rammebetingelser for studieporteføljeutvikling

Studieporteføljen utvikles i henhold til NTNUs overordnede strategier og politiske styringssignal. Utviklingsarbeidet skal skje innenfor rammer gitt i lov, forskrift, samt politiske og strategiske føringer. I en særstilling står [forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning](#) (studietilsynsforskriften).

Rammebetingelser¹ som styrer utviklingen gis blant annet i:

- Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev (årlig)
- NTNUs strategi *Kunnskap for en bedre verden* (2018-2025)
- NTNUs årsplan (årlig)
- Politikk for kvalitet i og utviklingen av studieporteføljen (NTNUs studieportefølje-politikk)
- Utviklingsplaner
- Fakultetets strategier

¹ Strategier, styrende dokumenter, politikker og utviklingsplaner finnes her: <https://www.ntnu.no/strategier>

NTNUs studieporteføljepolitikk skal bidra til utvikling av kvalitetskultur, og fremme felles verdier og forståelse for hva som forventes av hvert enkelt studietilbud. Politikken gir grunnlag for å ta strategiske valg om utvikling av kvalitet i studieporteføljen. Sentralt i det strategiske utviklingsarbeidet står de fem kvalitetsområdene² i studieporteføljepolitikken: strategisk betydning, ett universitet i tre byer, læringsmiljø, faglig bærekraft og økonomisk bærekraft.

1.3 Om utdanningskvalitetsprosessene

NTNUs utdanningsområde reguleres og utvikles i stor grad via gjennomgående prosesser i organisasjonen. Disse prosessene kalles gjerne NTNUs løpende utdanningskvalitetsprosesser, og skal sikre og dokumentere kvalitet og systematisk utvikling, dimensjonering, evaluering og revisjon av NTNUs studietilbud. Arbeidet og prosessene skal sees i sammenheng, og understøttes av [felles retningslinjer](#).

1.3.1 Bestillingsprosess og årshjul

I prorektors årlige samlede bestilling, «*Prorektors bestilling for kvalitetsmelding, studieportefølge, opptakstrammer og studieplanrevisjon*», gis strategiske føringer, tidslinje og -frister for NTNUs utdanningskvalitetsprosesser. Vedlegg gir nærmere detaljer om følgende delprosesser:

- A) Kvalitetsmelding for utdanning med langsiktige planer for studieporteføljeutvikling
- B) Opprettelser og nedleggelse av studietilbud over 60 studiepoeng
- C) Opptakstrammer (dimensjonering av studier)
- D) Studieplan- og emnerevisjon

Prorektors samlede bestilling sendes til fakultetene mot slutten av vårsemesteret, og vedlegg A-D konkretiserer innhold og frister, samt ePhorte-nummer for leveranser.

Årshjul og tidslinjer som viser milepælene i prosessene finnes her: [Årshjul for utdanningskvalitetsprosessene](#).

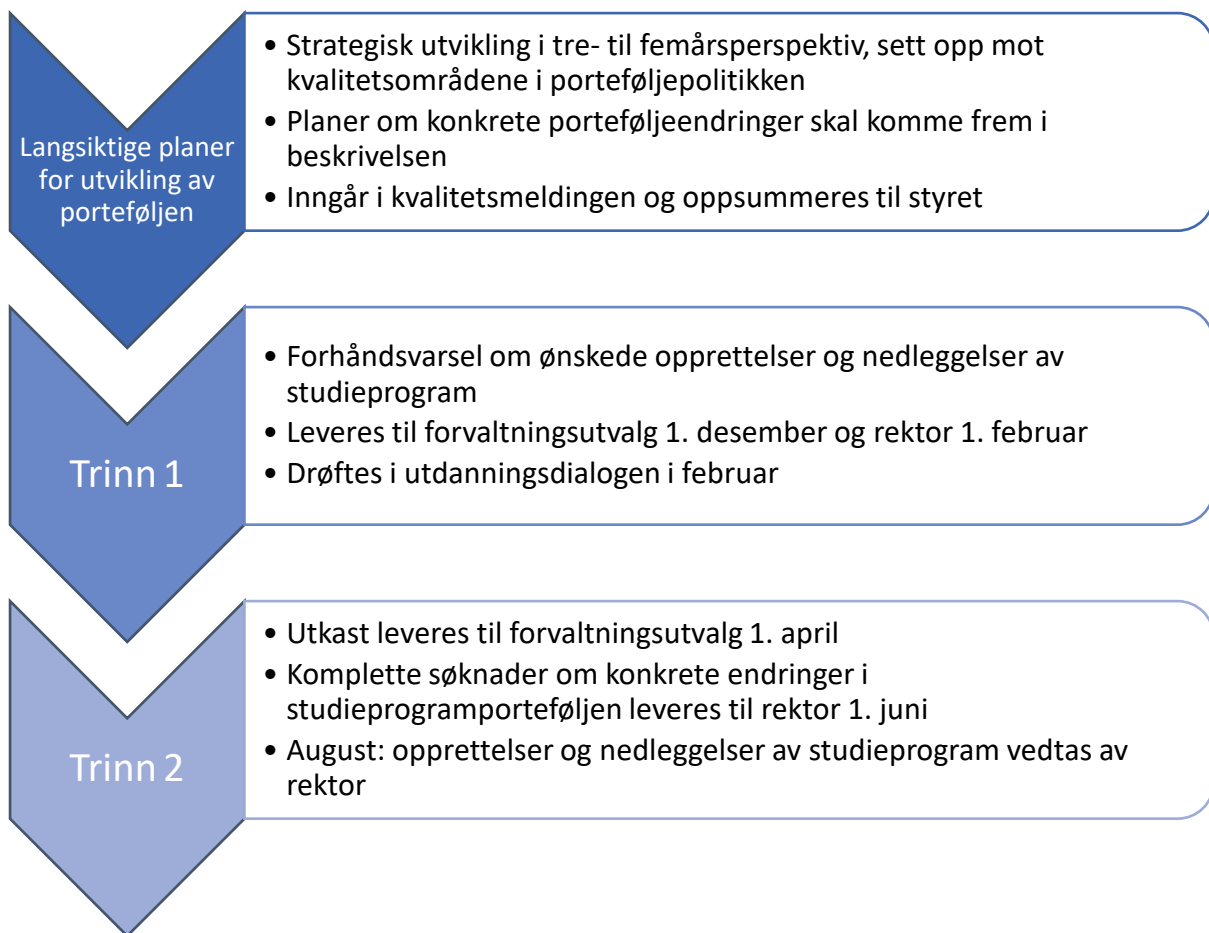
1.4 Om prosessene for porteføljeutvikling

Utvikling og kvalitetssikring av studieporteføljen gjøres gjennom:

- langsiktige planer for porteføljeutvikling
- dimensjonering av opptakstramme
- opprettelse og nedleggelse av studieprogram
- årlig emne- og studieplanrevisjon
- løpende og periodisk evaluering av emner og studieprogram.

Denne delen av dokumentet beskriver særskilt prosessene for strategisk langstidsplanlegging av og konkrete søknader om endringer i studieprogramporteføljen.

² Med kvalitetsområde menes et tematisk område NTNU skal prioritere for å sikre høy kvalitet i studietilbud og i studieporteføljen. Hvert kvalitetsområde har et sett med krav som går utover myndighetskravene, og disse skal vektlegges ved opprettelse, videreføring, endring og nedleggelse av studietilbud.

1.4.1 Langsiktige planer om porteføljeutvikling

Fakultetenes langsiktige planer oppdateres årlig og beskriver planer i tre- til femårig perspektiv for utvikling og oppfølging av fakultetets samlede studieportefølje, sett opp mot kvalitetsområdene i [NTNUs studieporteføljepolitikk](#). Den langsiktige porteføljeutviklingen utformes i tett sammenheng med bl.a. kvalitetsutvikling i eksisterende studieportefølje, langtidsbudsjettering, strategisk personalplanlegging og dimensjonering av opptaksrammer. Den løpende revisjonen og dimensjonering av studietilbudene er en viktig del av arbeidet med å kvalitetssikre og skalere studieporteføljen i henhold til mål og rammer.

De langsiktige planene for utvikling av studieporteføljen inngår i kvalitetsmeldingen til rektor, og kobler sammen kvalitetsanalyser og det utviklingsrettede perspektivet på porteføljenivå. Evalueringsarbeidet legger grunnlag for fakultetenes langsiktige porteføljeutvikling, sett i sammenheng med strategiske føringer og samfunnets kompetansebehov.

Resultater fra kvalitetsarbeidet skal inngå i kunnskapsgrunnlaget ved vurdering og strategisk utvikling av institusjonens samlede studieportefølje, jf. studietilsynsforordningen § 4-1 (6). Det systematiske kvalitetsarbeidet skal bidra inn i kunnskapsgrunnlaget for strategisk utvikling på både program- og porteføljenivå. Periodiske evalueringer av studieprogram er en særlig viktig kunnskapskilde for utvikling av studieporteføljen. Analyser og konklusjoner fra periodiske evalueringer skal anvendes i utvikling av studieporteføljen, særskilt med tanke på samfunnsrelevans i og samarbeid om studietilbudene.

Prosesen for opprettelse og nedleggelse av studieprogram initieres gjennom de langsiktige planene, og konkretiseres og søkes gjennomført via den årlig rullerende prosessen for opprettelse og nedleggelse av studieprogram (se påfølgende del om trinn 1 og 2 av søknadsprosessen). Planer om utviklingsarbeid og konkrete porteføljeendringer skal komme frem i beskrivelsen av de langsiktige planene, slik at strategisk relevans kan drøftes i utdanningsdialogen og aktuelle forvaltningsutvalg kobles tidlig på i prosessen. Ved planer om konkrete endringer i porteføljen, skal også tverrfakultære samarbeidsmuligheter utredes tidlig i utviklingsprosessen.

Aktuelle forvaltningsutvalg skal iht. sitt mandat gi råd om både langsiktige og konkrete planer om porteføljeendringer. Forvaltningsutvalgene skal innenfor sine ansvarsområder gi rektor råd om studieporteføljens struktur, dimensjonering og utvikling. Forvaltningsutvalgene ivaretar tverrfakultær koordinering og kvalitetsutvikling, og vurderer respektive fakulteters langsiktige planer for porteføljeutvikling og forslag til konkrete endringer i studieporteføljen. Forvaltningsutvalgene har fullmakt til å vedta studieplan (herunder oppretting/nedlegging av emner, studieretninger og hovedprofiler) og læringsmål etter forslag fra fakultetene.

Prorektor for utdanning og forvaltningsutvalgene vurderer strategisk relevans i fakultetenes langsiktige planer for porteføljeutvikling, og drøfter dette i de årlige utdanningsdialogmøter. Rektors vurdering av den strategiske utviklingen av studieporteføljen oppsummeres også i rektors kvalitetsmelding til styret.

1.4.2 Konkrete opprettelser og nedleggelse av studietilbud på 60 studiepoeng eller mer

I henhold til NTNUs studieforskrift § 4-1 (1), vedtar rektor opprettelse og nedleggelse av studietilbud på 60 studiepoeng eller mer. Dette skjer etter forslag fra fakultet og evt. forvaltningsutvalg.

Som beskrevet i avsnittet over initieres prosessen for opprettelse og nedleggelse av studieprogram gjennom fakultetenes langsiktige planer for porteføljeutvikling. Den konkrete søknads- og vedtaksprosessen for å foreta slike endringer i studieporteføljen foregår deretter i to trinn. Ved ønske om slike konkrete endringer i programporteføljen utarbeider fakultetene forhåndsvarsel (trinn 1) og søknad til rektor (trinn 2), iht. mal i denne veilederen. Se også vedlegg B i prorektors årlige hovedbestilling (jf. avsnitt 1.3).

Trinn 1: 1.februar er årlig frist for fakultetenes innmelding av et kort forhåndsvarsel om ønskede opprettelser og nedleggelse til rektor, iht. mal i denne veilederen. Krav til innhold er strategisk begrunnelse, inkludert en overordnet beskrivelse av profil og rammer for studiet. Forvaltningsutvalgene har satt 1. desember som felles frist for respektive fakulteters innmelding av forhåndsvarselet til dem.

Prorektor for utdanning har utdanningsdialogmøter med fakultetene i februar, hvor tema i det årlige bestillingsbrevet følges opp. Videre drøftes kvalitetsmeldingen, fakultetets langsiktige planer for utvikling av studieporteføljen og eventuelle ønsker om opprettelse, nedleggelse eller samordning av studietilbud.

I tillegg gjennomføres det fakultetsvise porteføljeutviklingsmøter. Dette skjer i perioden etter prorektors dialogmøter, og i god tid før endelig søknadsfrist 1. juni. Faggruppe for

kvalitetsutvikling ved Avdeling for utdanningskvalitet bistår da fakultetene med søknadsutvikling og kvalitetssikring av forskriftskrav.

Trinn 2: 1. juni er årlig frist for fakultetenes komplette søknader om opprettelser og nedleggelse, iht. mal i denne veilederen. Rektor kvalitetssikrer søknadene og fatter vedtak i august. Rektors akkrediteringsvedtak forutsetter at de nye studietilbudene oppfyller krav i lov og forskrift, samt NTNUs eget regelverk. Se ellers NTNUs studieforskrift § 4-1 om kvalitetssikring av opprettelse og nedleggelse av studier. Forvaltningsutvalgene har satt 1. april som felles frist for respektive fakulteters innmelding til dem.

1.4.3 Opprettelser og nedleggelse av studietilbud på mindre enn 60 studiepoeng

For studietilbud på mindre enn 60 studiepoeng, er det fakultetene eller forvaltningsutvalgene selv som vedtar opprettelser eller nedleggelse.

Det er likevel de samme kravene som gjelder for akkreditering av slike studietilbud som for program på 60 studiepoeng eller mer. Fakultetene og forvaltningsutvalgene må derfor påse og dokumentere at alle krav i studietilsynsforskriften kap. 2, i tillegg til krav i eventuelle rammeplaner e.l., er oppfylt på vedtakstidspunktet.

1.4.4 Prosess etter vedtatte endringer i NTNUs studieportefølje

I etterkant av rektorvedtaket om opprettelser og nedleggelse av studieprogram (august) fastsetter og vedtar fakultetene og forvaltningsutvalgene studieplan og emnebeskrivelser for nyopprettede programmer, i henhold til rutiner i studieplanprosessen. I høstsemesteret deltar porteføljeteamet ved faggruppe for kvalitetsutvikling på fakultetsvise porteføljemøter, for å bistå med å fullføre utformingen av de nye studieprogrammene. Fullstendig beskrivelse av studieprogrammet skal være ferdigstilt og vedtatt av fakultetet innen **1. april**. Emnene skal være ferdig godkjent av fakultet **15. januar**³.

NTNUs studieforskrift § 4-2 regulerer minimumskravet til studieplaner og emnebeskrivelser. Kravene for endelig studieplan, inkludert beskrivelser av program og emner, er å finne i *Retningslinjer for utforming av studieprogram og emner ved NTNU* (Studieplanveilederen). Studieprogram- og emnebeskrivelsene er forpliktende og juridisk bindende for NTNU, og skal til enhver tid være korrekte. Studentene har krav på tydelig og presis informasjon om hvordan de skal planlegge og gjennomføre sitt studieløp, og hvilke rettigheter og plikter de har. Samtidig skal NTNU ha ordninger for å systematisk kontrollere at alle studietilbud tilfredsstiller relevante forskriftskrav, jf. studietilsynsforskriften § 4-1 (3). Fakultetene eller forvaltningsutvalgene skal i studieplanvedtaket bekrefte at studietilbudene oppfyller alle formelle krav, og skal kunne dokumentere dette.

Fakultetenes og forvaltningsutvalgenes leveranser i opptaksrammesaken detaljeres i hovedbestillingens vedlegg C (jf. avsnitt 1.3 i denne veilederen). Styret fatter vedtak om opptaksrammene for det enkelte studietilbud i styremøtet i desember.

³ Fristene for å ferdigstille hhv. studieplanen og emnebeskrivelsene gjelder også for program og emner på ph.d.-nivå. Det kan likevel være rom for noe større fleksibilitet her. Fakultetsadministrasjonen kan i særskilte tilfeller innvilge unntak fra fristene.

1.4.5 Utvikling av verktøystøtte

Det pågår et arbeid med å utvikle en modul for porteføljeprosessen i KASPER. Denne modulen skal inneholde verktøystøtte for utforming av forslag til nye studieprogram og nedleggelse av eksisterende studieprogram, samt funksjoner for løpende dokumentasjon av at kravene i studietilsynsforskriften er oppfylt. Vi tar sikte på at ny modul kan benyttes fra 2023. Inntil videre anvendes retningslinjene for periodisk evaluering av studieprogram, studieplanveilederen, samt porteføljeveilederen med vedlagte Excel-fil, for dokumentasjon av at alle formelle krav til studietilbud er oppfylt.

2 Trinn 1 – forhåndsvarsler om opprettelse og nedleggelse

NTNU har utarbeidet maler for porteføljeprosessens trinn 1 og 2, som spesifiserer krav til innhold i fakultetenes søknader om endringer i studieprogramporteføljen. Malene er organisert etter trinnene og tematiske spørsmålskategorier. Fakultetene må foreta avklaringer seg imellom hvis eventuelle studietilbud involverer flere fakultet. Forvaltningsutvalgene skal involveres i god tid når forslag faller inn under mandatområdet til et av disse utvalgene, og på trinn 2 skal uttalelse fra respektive forvaltningsutvalg vedlegges søknaden.

2.1 Mal for innhold i fakultetenes forhåndsvarsel om opprettelse

Til årlig frist 1. februar leverer fakultetene et forhåndsvarsel til rektor om ønskede endringer i studietilbud på 60 studiepoeng eller mer⁴. Fakultetene skal da gi strategisk begrunnelse for ønsket endring, samt en kort overordnet beskrivelse av studietilbudets profil, innhold og egenart⁵. Forhåndsvarselet sees i sammenheng med fakultetets langsiktige planer for porteføljeutviklings, beskrevet i kvalitetsmeldingen. Forhåndsvarselet skal anslagsvis ha et omfang på tre til fire sider.

Forvaltningsutvalgene har satt 1. desember som felles frist for respektive fakulteters innmelding til dem på trinn 1.

Prorektor og forvaltningsutvalgene gjør en overordnet vurdering av strategisk relevans i forslagene, før forhåndsvarslene drøftes i den årlige utdanningsdialogen med fakultetene i februar.

2.1.1 Strategiske vurderinger

Strategisk betydning innebærer en vurdering av studietilbudenes samfunnsmessige begrunnelse og betydning, bidrag til å realisere FN's bærekraftsmål, relevans for NTNUs strategiske utvikling og oppfølging av nasjonale føringer. Det forventes at *Politikk for kvalitet i og utviklingen av studieporteføljen* legges til grunn for fakultetenes strategiske vurderinger. Grunnleggende forutsetninger for utvikling av høy kvalitet i utdanningen er at studietilbudene har relevans for fremtidens arbeidsliv og bidrar til å skape bærekraftig samfunn, tilbyr et godt

⁴ Nærmere detaljering for saksbehandler gis i vedlegg B i rektors årlige bestillingsbrev som sendes til fakultetene i september.

læringsmiljø, forankres i gode fagmiljøer av tilstrekkelig størrelse, er internasjonalt orientert og stimulerer til tverrfaglig samhandling. Fagmiljøene skal ha høy vitenskapelig kompetanse, god utdanningsfaglig kompetanse og relevant arbeidslivserfaring.

Leveres til trinn 1 (og presiser og begrunn evt. endringer i trinn 2)

Redegjør for fakultetets vurdering av det aktuelle studietilbudets aktualitet og relevans

Gi fakultetets vurdering av i hvilken grad det foreslåtte studiet er i samsvar med fakultetets og NTNUs strategi, herunder også koblinger til forskningsstrategier. Tilsvarende koblinger til andre typer styringsdokumenter, som for eksempel NTNUs hovedprioriteringer i årsplan, studieporteføljepolitikken, utviklingsplaner eller andre føringer, skal også belyses. Dersom studiet har tilknytningspunkt opp mot et av NTNUs tematiske satsningsområder (TSO), eller sentrene for fremragende utdanning/forskning/innovasjon (SFU/SFF/SFI) skal dette beskrives her.

Leveres til trinn 1 (og presiser og begrunn evt. endringer i trinn 2)

Redegjør for fakultetets vurdering av lignende studietilbud, mulige sammenslåinger og aktuelle samarbeidsforhold

Porteføljepolitikken slår fast at studieprogram skal forankres i fagmiljøet med størst faglig aktivitet på relevante fagområder. Emner gjennomføres av fagmiljøer med relevant kompetanse. Faglig samarbeid prioriteres fremfor intern konkurranse.

Gi fakultetets vurdering av om det finnes lignende eksisterende studier ved NTNU eller andre utdanningsinstitusjoner, først og fremst nasjonalt, men også internasjonalt der dette er relevant. Dette inkluderer også om det er lignende studier under planlegging.

I forkant av etablering av nytt studietilbud skal det eksplisitt vurderes om det planlagte tilbudet isteden kan tilbys innenfor eller i samarbeid med eksisterende studietilbud, eller om det eventuelt kan foretas noen sammenslåinger eller andre omgjøringer. Initiativ til samarbeid med andre fakulteter som har lignende studietilbud skal tas av vertsfakultetet som vurderer nyetableringen.

Evt. andre bemerkninger om fakultetets strategiske vurderinger av det aktuelle studietilbudet

2.1.2 Rammer for studietilbudet

Gi en kort overordnet beskrivelse av studiets profil, innhold og egenart, samt vertsfakultet og studiested.

Leveres til trinn 1 (og presiser og begrunn evt. endringer i trinn 2)

Gi en overordnet beskrivelse av studiet

2.2 Søknad om konsortiedeltakelse for fellesgrader

Opprettelse av fellesgrader skal forhåndsinnmeldes på trinn 1 i henhold til beskrivelsene i avsnitt 2.1. Dersom opprettelse av fellesgrad er aktuelt, må fakultetet *i tillegg* levere en søknad om konsortiedeltakelse. For ph.d.-programmer anbefales det ikke å opprette fellesgrader, jf. [Cotutelle and Joint Doctoral Degrees](#)

Høyere utdanningsinstitusjoner kan gå sammen i et konsortium og søke om støtte til å opprette og drive et felles studieprogram. Deltakelse i konsortium er særlig relevant ved fellesgrader innenfor Erasmus Mundus Joint Master Degree (EMJMD)⁶ eller tilsvarende internasjonale ordninger.

⁶ Se <https://diku.no/programmer/erasmus-2021-2027-fellesgrader-erasmus-mundus> og https://innsida.ntnu.no/wiki/interne_prosedyrer_for_erasmus_mundus

Et tydelig ansvarsforhold mellom partene er viktig for at institusjonene skal klare å utnytte sine fortrinn til fordel for kvaliteten i studiet. En slik ansvarsfordeling kan sikres gjennom et konsortium som består av representanter fra de samarbeidende institusjonene og eventuelle andre aktører. Målet med å opprette et konsortium er å sikre en integrert studieplan, ha det overordnede ansvaret for kvalitetssikring av fellesgraden og sikre et likeverdig ansvarsforhold mellom partnerinstitusjonene.

Konsortiedeltakelse krever rektorvedtak. For at rektor skal kunne gjøre et slikt vedtak, må fakultetet levere en kort søknad om konsortiedeltakelse. Søknaden bør være på rundt to sider, og det må legges stor vekt på den strategiske begrunnelsen for og merverdien av konsortiedeltakelsen. Avdeling for utdanningskvalitet, faggruppe for kvalitetsutvikling sørger for rektorvedtak.

Søknaden må være forankret hos fakultetsledelsen (verts fakultet) og signert av dekan. Det legges ved skriftlig forpliktelse fra dekan ved eventuelle andre fakultet som skal bidra. Dersom studieprogrammet hører inn under et av forvaltningsutvalgene, skal det legges ved en kort vurdering av konsortiedeltakelsen fra det aktuelle utvalget.

Etter at rektor har godkjent konsortiedeltakelse, vil Internasjonal seksjon sende konsortiesøknad til EU eller eventuelt annen ekstern aktør.

Internasjonal seksjon bidrar med veiledning underveis i prosessen.

2.2.1 Mal for søknad om konsortiedeltakelse

Søknad sendes til Avdeling for utdanningskvalitet, faggruppe for kvalitetsutvikling. Dette gjøres normalt samtidig som trinn 1, med frist 1. februar. Dersom eksterne søknadsfrister avviker fra NTNUs ordinære årshjul, vil en alternativ frist bli bekjentgjort for fakultetene.

Søknaden skal inneholde følgende:

<i>Leveres til trinn 1</i>	
Navn på studieprogrammet	
Beskriv hvordan navnet er dekkende for studiets profil og nivå⁷	
Gradsbenevnelse⁸	
Utdanningsområde⁹	
Omfang (studiepoeng)	
Opptakskrav og rangering	
Stipulert antall studenter	

⁷ Jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (1)

⁸ Jf. studieforskriften §§ 2-10-2-12

⁹ Jf. [Samordna Opptak](#)

Oversikt over institusjoner som inngår i konsortium, inkl. hvem som skal være koordinator	
Kort strategisk begrunnelse, med fakultetets forventede faglige merverdi av opprettelsen og samarbeidet	
Kort oppsummering av søknaden med skisse av opplegget (i hvilke semestre det er aktuelt at studentene skal oppholde seg ved NTNU, eventuelt praksisopphold osv.)	

Samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom partene (konsortieavtale) skal vedlegges søknaden på trinn 2. Se for øvrig avsnitt 3.19.

2.3 Mal for innhold i fakultetenes søknad om nedleggelse

Denne malen anvendes både på trinn 1 og 2. Dersom det på trinn 2 er relevant å tilføye ytterligere informasjon kan det da suppleres og leveres i samme mal. Se også [Retningslinjer for periodisk evaluering av studieprogram](#)¹⁰. Fakultetene gjør avklaringer seg imellom hvis studietilbudet involverer flere fakultet. Forvaltningsutvalgene skal involveres i god tid, når forslag faller inn under mandatområdet til et av forvaltningsutvalgene. På trinn 2 skal uttalelse fra respektive forvaltningsutvalg vedlegges søknaden.

Ved nedleggelse av studieprogram må det utarbeides gode overgangsordninger som sikrer at studenter som er tatt opp til studieprogrammet får anledning til å fullføre sin utdanning, jf. NTNUs studieforskrift § 3-1 (4). For rammeplanstyrte studier gjelder i tillegg egne krav til overgangsordninger.

Merk at fakultetene må søke om nedleggelse også for fellesgrader innenfor Erasmus Mundus-ordningen og tilsvarende når programperioden utløper.

<i>Leveres til trinn 1</i>
Redegjør for fakultetets strategiske vurderinger omkring det aktuelle studietilbudet, og gi en beskrivelse av utfordringsbildet som aktualiserer nedleggelse:

¹⁰ En periodisk evaluering kan danne grunnlag for en beslutning om å legge ned programmet pga. sviktende kvalitet (jfr. Politikk for kvalitet i og utvikling av studieporteføljen ved NTNU). I så fall vil fakultetets handlingsplan etter periodisk evaluering beskrive hvordan programmet skal avvikles.

Leveres til trinn 1

Beskriv vurderinger som er gjort mtp. videreføring av studietilbudet i annen form:

Leveres til trinn 1

Beskriv evt. samarbeidsforhold med andre utdanningsinstitusjoner, hvordan disse berøres og hvordan NTNUs evt. avtaleforpliktelser ivaretas:

3 Trinn 2 – søknader om opprettelse og nedleggelse av studieprogram

Det er utarbeidet maler for trinn 1 og 2 som spesifiserer krav til innhold i fakultetenes søknader. Malene er organisert etter trinnene og tematiske spørsmålskategorier. Fakultetene bes om å foreta avklaringer seg imellom hvis eventuelle studietilbud involverer flere fakultet. Forvaltningsutvalgene skal involveres når forslag faller inn under mandatområdet til et av forvaltningsutvalgene. På trinn 2 skal uttalelse fra respektive forvaltningsutvalg vedlegges søknaden.

Til årlig frist **1. juni** leverer¹¹ fakultetene søknader til rektor om ønskede endringer i studietilbud på 60 studiepoeng eller mer. Fakultetene skal da redegjøre for de forhold, fastsatt i forskrift og NTNUs kvalitetssystem for utdanning, som må foreligge og være kvalitetssikret før akkreditering kan finne sted. For søknader om nedleggelse av studieprogram anvendes malen fra trinn 1.

Forvaltningsutvalgene har satt 1. april som felles frist for respektive fakulteters innmelding til dem på trinn 2. Forvaltningsutvalgene skal innenfor sine ansvarsområder ivareta tverrfakultær koordinering og kvalitetsutvikling, og gi rektor råd om studieporteføljens struktur, dimensjonering og utvikling. På trinn 2 vurderer forvaltningsutvalgene som særskilt faglig profil, dekkende navn, lærings- og vurderingsformer, evt. oppfølging av utviklingsplaner (ref. Fremtidens studier), læringsutbytte iht. rammeplan, oppbygging og dimensjonering. Iht. delegasjon vedtar forvaltningsutvalgene studieplanene (herunder oppretting /nedlegging av emner, studieretninger og hovedprofiler) og læringsmål, etter forslag fra fakultetene.

¹¹ Nærmere detaljering for saksbehandler gis i vedlegg B i rektors årlige bestillingsbrev som tilsendes fakultetene i juni.

3.1 Endringer etter forhåndsvarsel på trinn 1

Beskriv evt. endringer i opplysninger fra trinn 1 til trinn 2
<i>Se malene for forhåndsvarsel i trinn 1: presiser og begrunn evt. endrede vurderinger og forhold til trinn 2</i>

3.2 Rammer for studieprogrammet

Navn på studiet (bokmål, nynorsk, engelsk)	
Beskriv hvordan navnet er dekkende for studiets profil og nivå ¹²	
Gradsbenevnelse og kandidatens tittel (hvis relevant) ¹³	
Vertsfakultet	
Vertsinstitutt	
Stuedsted	
Utdanningsområde ¹⁴	
Utdanningens nivå (jf. NKR)	
Studienivå (årsstudium, bachelor, master ¹⁵ , ph.d.)	
Normert studietid (hel- eller deltid)	
Studentens arbeidsbelastning ¹⁶	
Undervisningsspråk	
Omfang (studiepoeng)	
Oppstart (år/semester)	
Opptakskrav og rangeringskrav ¹⁷	
Hjemmel politiattestkrav ¹⁸	
Campusbasert, desentralisert, samlingsbasert, nettbasert	
Rammeplanhenvisning/ forskriftshenvisning	
Skikkethetsvurdering ¹⁹	
Autorisasjonsordning ²⁰	

¹² Jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (1)

¹³ Jf. studieforskriften §§ 2-10-2-12

¹⁴ Jf. [Samordna Opptak](#)

¹⁵ Oppgi hvilken mastergrad som opprettes, jf. forskrift om krav til mastergrad §§3-5

¹⁶ Jf. universitets- og høyskoleloven § 3-8 (1) er et fullt studieår normert til 60 studiepoeng. Et studietilbud av 60 studiepoengs omfang på fulltid har normalt et samlet arbeidsomfang på om lag 1500–1800 timer per år, fordelt på kategoriene organiserte læringsaktiviteter, selvstudium og eksamensforberedelser. Dette innebærer at en heltidsstudent med oppgitt arbeidsomfang/ arbeidsinnsats normalt skal kunne oppnå læringsutbyttet og fullføre på normert tid.

¹⁷ Opptakskrav og rangeringskrav skal begrunnes. Referanse til nasjonal eller lokal opptaksordning oppgis.

¹⁸ Jf. forskrift om opptak til høyere utdanning § 6-1

¹⁹ Jf. forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning § 1

²⁰ Jf. lov om helsepersonell § 48

3.3 Beskrivelse av studieprogrammet

Gi en kort overordnet innledende beskrivelse av studiet, gjerne tilsvarende «innledning» i studieplanbeskrivelsen, som vil være meningsgivende for aktuelle søkere, studenter og arbeidsgivere.

Gi en kort overordnet beskrivelse av studieprogrammet

3.4 Læringsutbytte

Læringsutbytte skal være beskrevet som det en kandidat skal ha oppnådd ved fullført utdanning. Læringsutbyttet for studietilbud med profesjonskrav, for eksempel studier med rammeplaner, må oppfylle både profesjonskravene og kravene i [Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring](#) (NKR). NTNUs egenart skal komme til uttrykk i studiets læringsutbyttebeskrivelse.

Dersom studiet er en fellesgrad i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, angi hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med.

Angi forventet læringsutbytte i form av kategoriene «kunnskap», «ferdigheter» og «generell kompetanse»	
Kunnskap	
Ferdigheter	
Generell kompetanse	

3.5 Oppbygging av studiet

Jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (4) skal studietilbudets innhold, oppbygging og infrastruktur være tilpasset læringsutbyttet for studietilbudet. Følgende felter må være fylt ut til trinn 2. Se studieplanveilederen for nærmere beskrivelse av innhold.

Beskriv hvordan studiets innhold, oppbygging og infrastruktur skal tilpasses læringsutbyttet for studiet.

Gi en oversikt over planlagt emnestruktur og emneportefølje²¹. Dersom studiet inneholder studieretninger skal dette fremgå her.

Oppgi hvilke av NTNUs fellesemner som inngår i studieprogrammet. Beskriv hvilken variant det legges opp til av ex.phil, områdeemne, og EiT (intensiv/langsgående)?²²

3.5.1 Om studietilbudets læringsutbytte, studieplan og emnebeskrivelser

Ved søknad om opprettelse av nye studier bes fakultetene til trinn 2 kun gi en overordnet beskrivelse av emneporteføljen som planlegges for studietilbudet (jf. 2.3).

En fullstendig beskrivelse av studieprogrammet skal være ferdigstilt og vedtatt av fakultetet innen 1. april, og emnebeskrivelsene innen 15. januar, jf. NTNUs interne frister i studieplanprosessen. Se også del 1.3 i denne veilederen.

Emnebeskrivelsen skal oppfylle bestemte krav til innhold, jf. studieforskriftens § 4-2 (2), studietilsynsforskriften og studieplanveilederen. Porteføljeveilederen og studieplanveilederen er vedlagt en matrise for studiets samlede læringsutbytte fordelt på emner, og fakultetet oppfordres til å anvende denne.

I studieplanprosessen må fakultetet påse at samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelse, innhold og oppbygging dokumenteres. I tråd med pkt. 3.2.4 i [NTNUs delegasjonsreglement](#) legges det til grunn at fakultetene oppfyller alle formelle krav og har god kvalitetskontroll slik at regelverk og retningslinjer blir etterfulgt.

3.6 Samfunnsrelevans og faglig relevans

Kravet om at studietilbudet er faglig oppdatert innebærer at det er relevant for kunnskapsutviklingen i både academia og profesjons-, arbeids- og/eller samfunnsliv. Dette sikres gjennom ordninger for samhandling med arbeids- og samfunnsliv, tilpasset studieprogrammets innhold og nivå.

²¹ Den foreløpige emneveggen (sammensetning av og struktur på emner i studieplanen) kan gjerne gis som illustrasjon eller tabell, hvor tentativt emnenavn og studiepoengstørrelse kommer frem. Dersom det er aktuelt å søke fritak for fellesemner må det i søknad til trinn 2 gis oversikt som viser planlagt emneportefølje og studieplanstruktur både med og uten fellesemne.

²² Med NTNUs fellesemner menes her Examen Philosophicum (ex.phil.), områdeemne og Eksperter i team (EiT). Dersom det er aktuelt å søke fritak fra fellesemner, må man merke seg [rektorvedtak](#) med prosedyre og frist for dette. Ev. søknader om programfritak skal oversendes til Avdeling for utdanningskvalitet innen 15.09 for det påfølgende studieår. Fakultetet må påse at emneinnhold i forkant er klargjort nok til at fritakskriteriene lar seg vurdere. Se også fotnote 23.

Beskriv hvordan studiet sikres faglig relevans for arbeidsliv og videre studier²³:

3.7 Yrkesmuligheter/videre studier

Det må klart redegjøres for hva studentene kan bruke sin kompetanse til etter endt studium. I de tilfellene der studiet skal være relevant for videre studier, er det viktig å ha en realistisk og konkret beskrivelse av dette som blir formidlet til studentene.

Beskriv yrkesmuligheter som er aktuelle etter fullført studium.

Beskriv videre studier som er aktuelle etter fullført studium.

3.8 Rekrutteringsgrunnlag og arbeidsmarked

Det skal fremlegges vurdering av rekrutteringsgrunnlaget ut fra forventet etterspørsel/behov og samlet kapasitet til samme eller lignende studietilbud ved egen institusjon og andre institusjoner.

I tillegg er det viktig å vise at man har vurdert at samfunns- og arbeidsliv har behov for den type kompetanse man ønsker å utdanne. Studietilbudet skal være tydelig relevant for arbeidsliv og/eller videre studier.

Når det gjelder relevans for arbeidsliv, kan uttalelser fra samarbeidsfora, næringslivsring, rådet for samarbeid med arbeidslivet, aktuelle avtakerbedrifter, kandidatundersøkelser eller lignende brukes i redegjørelsen.

Gi en begrunnet vurdering av rekrutteringsgrunnlag og etterspørsel:

²³ Jf. [NOKUTs veiledning om akkreditering av studietilbud, s. 14](#): «Relevans dreier seg på en side om i hvilken grad tilbudte utdanninger fyller arbeids- og samfunnslivets behov, men tar også høyde for at kunnskapsutviklingen i academia er med på å forme fremtidige behov. Relevans dreier også seg om hvordan studietilbudets innhold, oppbygging, undervisnings-, lærings- og vurderingsformer gir studentene et godt læringsutbytte for det arbeids- og samfunnslivet studiet sikter seg mot og/eller videre studier. Det er et stort spenn i hvordan profesjonsutdanninger og mer teoretiske utdanninger kan være relevante for arbeids- og samfunnsliv og deres aktører. Derfor vil også dokumentasjonen på relevans variere med studiets profil.»

3.9 Antall studenter

Rekrutteringen av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studietilbud. Det må beskrives hvordan fakultetet ser for seg å opprettholde et stabilt og robust læringsmiljø over tid. Dersom det planlegges et studietilbud med relativt få studenter, må det gis en begrunnelse for dette, f.eks. om vurderingen av arbeidsmarkedet tilsier at det ikke skal utdannes for mange kandidater hvert år.

Oppgi antall studenter og begrunn hvilket studenttall som gir et tilfredsstillende læringsmiljø

3.10 Læringsmiljø

Å skape et læringsmiljø av høy kvalitet innebærer en vurdering av om digitale, fysiske, organisatoriske, pedagogiske og psykososiale forhold gir gode forutsetninger for studentenes læring og oppnåelse av forventet læringsutbytte. Studietilbudet skal ha et helhetlig perspektiv på læringsmiljø og studentenes faglige utvikling, og preges av studentinvolvering.

For studier med få studenter og/eller geografisk spredt studentgruppe innebærer dette at det skal iverksettes tiltak for å sikre et godt studiemiljø som legger til rette for faglig samhandling mellom studentene og/eller mellom studentene og fagmiljøet.

Beskriv hvilke tiltak som er aktuelle for å sikre tilfredsstillende læringsmiljø, inkludert digitalt læringsmiljø

Beskriv hvilke tiltak som iverksettes for å sikre likeverdig læringsmiljø dersom samme studietilbud tilbys i flere studiebyer og/eller i hovedsak er nettbasert

3.11 Lærings- og vurderingsformer

Gi en beskrivelse av hvilken type lærings- og arbeidsformer som brukes i studiet og hvordan disse er tilpasset et digitalisert samfunn. Angi hvordan det legges til rette for studentaktivitet.

Beskriv hvilke ulike vurderingsformer som nyttes, og begrunn hvorfor disse måler oppnåelse av læringsutbytte i studiet.

3.12 Internasjonalisering

Studietilbudet skal ha ordninger for internasjonalisering tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart. Kravet innebærer at studiet settes i en internasjonal kontekst hvor studentene eksponeres for et mangfold av perspektiver på ulike måter. Andre ordninger for internasjonalisering er f.eks. de tiltakene som kan utledes fra NTNUs handlingsplan for internasjonalisering og hvor studiet er i sentrum for internasjonalisering. Ordningene kan omfatte aktiviteter som internasjonal litteratur, internasjonale gjesteforelesere, innveksling og lignende, jf. studietilsynsforskriften § 2-2 (7).

Studentene ved studietilbud som fører fram til grad skal også tilbys utvekslingsopphold gjennom oppdaterte og bindende avtaler, og relevansen av utvekslingsoppholdet skal sikres av studieprogrammets fagmiljø. For ph.d.-program kan studentene tilbys denne type mobilitet via forskningsopphold, både av kort og lengre varighet. Det vises ellers til [NTNUs internasjonale utviklingsplan 2022-2025](#), kap. 3.

Hvilke andre ordninger for internasjonalisering, annet enn studentutveksling, har studieprogrammet? Disse må være tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart.

Hvilke ordninger for faglig relevant internasjonal studentutveksling har studieprogrammet?

Hvilke oppdaterte og bindende avtaler sikrer studentene tilbud om utvekslingsopphold? Utviklingsoppholdets relevans skal sikres av studietilbudets fagmiljø.

3.13 Faglig ledelse av studietilbudet

Studietilbudet skal ha en tydelig faglig ledelse med et definert ansvar for kvalitetssikring og -utvikling av studiet. Alle studietilbud skal ha et studieprogramråd og en studieprogramleder. Flere studietilbud kan ha felles studieprogramråd så lenge det ivaretar kravene til sammensetning og oppgaver i henhold til NTNUs kvalitetssikringssystem. Se beskrivelse og mandat for [studieprogramråd](#) og [studieprogramledelse](#).

Beskriv hvordan studiets faglige ledelse er organisert og redegjør for den faglige ledelsens oppgaver knyttet til studiet

3.14 Fagmiljø tilknyttet studietilbudet

En viktig forutsetning for kvalitet i studietilbudet, er at studentene møter et fagmiljø som er stort nok og stabilt. Faglig bærekraft innebærer en vurdering av fagmiljøenes forutsetninger for og evne til å utvikle og gjennomføre fremtidsrettet utdanning av høy kvalitet og relevans. Fagmiljøenes kvalitet, størrelse, aktivitet og utviklingsorientering innenfor både forskning og utdanning er fundamentet for studieporteføljen. Det vektlegges at studieprogram forankres i fagmiljøet med størst faglig aktivitet på relevante fagområder. Emner gjennomføres av fagmiljøer med relevant kompetanse, og læringsaktiviteter og vurderingsformer skal være forankret i utdanningsfaglig forskning.

Krav til fagmiljø tilknyttet studiet er gitt i studietilsynsforskriften § 2-3. Fagmiljøet tilknyttet studiet omfatter personer som direkte og regelmessig gir bidrag til utviklingen, organiseringen og gjennomføringen av studietilbudet. Det inkluderer personer med ulike typer bidrag inn i studietilbudet i tillegg til undervisning, veiledning eller annen tilrettelegging for læring. Disse bidragene kan for eksempel være laboratoriearbeid, forskning, utviklingsarbeid, erfaringsoverføring fra praksisfeltet, praktisk undervisning, pedagogisk og faglig utnyttelse av digital teknologi, innovasjon og samarbeid med arbeids- og næringsliv. Merk at fagmiljøet tilknyttet studiet også inkluderer bidrag gitt av undervisere fra andre institutt og/eller fakultet. Dette kan for eksempel være relevant for felles emner som tilbys til flere studieprogram.

Fagmiljøet tilknyttet studietilbudet skal ha relevant utdanningsfaglig kompetanse. Dette betyr UH-pedagogikk og didaktikk, samt kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring. [UHRs retningslinjer for pedagogisk basiskompetanse](#) angir en rimelig norm for hva de ansatte må ha av utdanningsfaglig kompetanse. Disse retningslinjene opererer med et omfang på *minimum 200 timer*, noe som tilsvarer [NTNUs tilbud innenfor utdanningsfaglig basiskompetanse](#).

For studier med obligatorisk praksis skal fagmiljøet tilknyttet studietilbudet ha relevant og oppdatert kunnskap fra praksisfeltet, og praksisveilederne²⁴ skal ha relevant kompetanse²⁵ og erfaring fra praksisfeltet.

3.14.1 Fagmiljøets størrelse og kompetanse

For søknadsprosessens trinn 2 skal fagmiljøets faglige bidrag til studietilbudet være avklart og tabell ²⁶ utfylles i henhold til kravene i studietilsynsforskriften, jf § 2-3.

Beskriv fagmiljøets samlede kompetanse; både formell kompetanse og fagfelt, og hvordan denne dekker studiets fagområde, samt behov for supplering av kompetanse og kapasitet

²⁴ Med «praksisveiledere» menes personer som legger til rette for og veileder studenten ved dennes praksisopphold.

²⁵ Med «relevant kompetanse» menes relevant faglig kunnskap og veiledningskompetanse.

²⁶ Excel-fil; hentes på samlesiden [Retningslinjer i kvalitetssystemet](#)

Beskriv hvordan fagmiljøets størrelse er tilpasset antall studenter og studiets egenart, og hvordan en sikrer at fagmiljøet er kompetansemessig stabilt over tid og har en sammensetning som dekker de emner som inngår i studiet

Beskriv fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse, inkludert kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring²⁷

Utdyping av tabell²⁸ - gjør rede for andel årsverk av ansatte i hovedstilling²⁹

Gjør rede for andel årsverk av ansatte med førstestillingskompetanse³⁰

Gjør rede for andel ansatte med professorkompetanse

Beskriv hvilke krav som stilles til praksisveiledernes kompetanse og erfaring fra praksisfeltet

²⁷ Kravene til utdanningsfaglig kompetanse omfatter "UH-pedagogikk og didaktikk, og inkluderer også kompetanse til å utnytte digital teknologi for å fremme læring". Institusjonen er forpliktet til å sikre at alle som underviser ved universiteter og høyskoler har utdanningsfaglig kompetanse. [UHRs retningslinjer for pedagogisk basiskompetanse](#) angir en rimelig norm for hva de fagansatte som minimum må ha

²⁸ Excel-fil; hentes på samlesiden [Retningslinjer i kvalitetssystemet](#)

²⁹ Minst 50 % av årsverkene tilknyttet studiet skal utgjøres av ansatte i hovedstilling (institusjon er hovedarbeidsgiver). For fellesgrader regnes de deltagende institusjonene som «institusjonen», hvilket betyr at 50 % av det samlede fagmiljøet som bidrar inn mot fellesgraden må utgjøres av ansatte i hovedstilling ved en eller flere av de deltagende institusjonene.

³⁰ For studier på bachelornivå skal fagmiljø tilknyttet studiet bestå av minst 20 % ansatte med førstestillingskompetanse. På masternivå er det et krav om førstestillingskompetanse på minst 50 %, hvorav minst 10 % med professorkompetanse. For studietilbud på doktorgradsnivå skal fagmiljøet tilknyttet studiet bestå av ansatte med førstestillingskompetanse, hvorav minst 50 % med professorkompetanse.

Beskriv i hvilken grad fagmiljøet har relevant kunnskap fra praksisfeltet, og hvordan man sikrer at denne kunnskapen holdes oppdatert.

3.14.2 Fagmiljøets forskningskobling

Studiet skal ha relevant kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid og faglig utviklingsarbeid. Det kreves større aktivitet innen forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid knyttet til et studietilbud på masternivå enn til et studietilbud på bachelornivå. Tilsvarende kreves det større aktivitet på ph.d-nivå enn på masternivå.

Samtlige felter må være fylt ut til trinn 2.

Beskriv hvordan studiet har tilfredsstillende kobling til forskning og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid som er tilpasset studiets nivå, omfang og egenart, og hvordan studentene vil involveres i dette?

Beskriv hvilken forskning og/eller faglig utviklingsarbeid fagmiljøet utfører og har utført de siste fem årene. Legg ved publikasjonslister.

3.14.3 Fagmiljøets nasjonale og internasjonale nettverk

Med «samarbeid og nettverk relevante for studiet» menes samarbeid og nettverk som gir fagmiljøet erfaringer som kan brukes i studiet og som kan bidra til utdanningskvalitet. Det kan for eksempel være forskningssamarbeid, deltagelse på internasjonale konferanser, samarbeid om utdanningskvalitet o.l.

Hvilke nasjonale og internasjonale nettverk deltar fagmiljøet aktivt i? Beskriv hvorfor nettverkene er relevante for studiet

3.15 Samarbeid om studiet internt ved NTNU

NTNU skal fortsette arbeidet med å hente ut samordningsgevinster på tvers av NTNU gjennom arbeid med studietilbudet. Jf. malen for trinn 1, og avsnitt 2.1.1 om strategiske vurderinger, hvor det presiseres forutsetninger om samarbeid og konsolidering.

Redegjør for sonderinger av aktuelle samarbeidsforhold og -dimensjoner

Beskriv aktuelt samarbeid med tilstøtende fagmiljø

Hvilke fakultet bidrar i studiet? Legg ved samarbeidsavtale(r)eller uttalelse fra dekan ved involverte fakultet.

3.16 Praksis

For studietilbud med praksis skal det foreligge avtaler mellom NTNU og praksissted. Disse skal regulere vesentlige forhold av betydning for studentenes læringsutbytte og for kvaliteten i praksisoppholdet. Dette innebærer blant annet at avtalene skal beskrive partenes rettigheter, ansvar og oppgaver. Vær særlig oppmerksom på føringer for praksisavtaler for utdanninger som er regulert av rammeplan og nasjonale retningslinjer.

Praksisstudier kan utgjøre et emne i seg selv, eller være del av læringsaktivitetene i emnet. Praksisstudienes læringsutbytte skal svare til læringsutbyttebeskrivelsene for studieprogrammet de inngår i. Evaluering av emner med praksisstudier følger metodikken for emneevaluering. Fakultetet skal ha ordninger for å ivareta krav til kvalitet i praksis i studietilsynsforskriften og i forskrift om rammeplan for ulike profesjonsutdanninger. Kvalitetsutvikling av praksis skal bygge på dialog mellom emneansvarlig, studieprogramleder, studenter og praksisfelt.

Begrunn hvorfor praksis er faglig relevant og bidrar til at studenten oppnår læringsutbytte

Beskriv hvordan det legges til rette for gjennomføring av praksis i studiet

Legg ved praksisavtaler

3.17 Studietilbud med ekstern finansiering

Studier med ekstern finansiering kan være erfaringsbaserte masterprogram, videreutdanningstilbud, oppdragsundervisning eller internasjonale samarbeidsprogram med ekstern støtte. Beskrivelsen her gjelder kun for *studietilbud* med ekstern finansiering. *Enkeltkandidater* med ekstern finansiering som tar ph.d. er ikke omfattet.

NTNU kan ikke kreve egenbetaling for ordinære utdanninger som fører frem til en grad eller yrkesutdanning (gratisprinsippet). KD har i forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler fastsatt enkelte unntak, deriblant erfaringsbaserte mastergradsstudier og oppdragsfinansierte studier. Ytterligere beskrivelse for dette regelverket er gitt i «Tolking av regelverket for finansiering av etter- og videreutdanning (EVU). Veiledende anbefalte retningslinjer for finansiering av etter- og videreutdanning»³¹. Fakultetet selv har myndighet til å vedta egenbetaling, samt nivå på egenbetaling, jf. studieforskriften § 4-1 (6). Vi gjør oppmerksom på at regjeringen har lagt frem en forskriftsendring om egenbetaling, som etter planen skal tre i kraft fra 01.01.22. Fakultetene vil bli orientert nærmere om eventuelle konsekvenser.

Dersom studiet er eksterntfinansiert, gi en begrunnelse for dette. Legg ved samarbeidsavtale dersom studiet er oppdragsfinansiert.

3.18 Kostnadsberegning og finansiering – vurdering av økonomisk bærekraft

Rammefordelingsmodell (RFM) har tredd i kraft (se S-sak 2/17). Økonomisk bærekraft innebærer en vurdering av studietilbudenes økonomi og ressursutnyttelse, herunder undervisnings-, lærings- og personalressurser. Hensiktsmessig arbeidsdeling og ressursbruk skal hindre overlappende studietilbud. Studietilbud skal som hovedregel være økonomisk bærekraftige, dvs. fullfinansiert. Ved forslag om opprettelse av nytt studium skal fakultetet vurdere studieprogrammets økonomiske bærekraft. Basert på beslutningsgrunnlag i BEVISST Plan («Utviklingsbaner – inntektsindikatorer» eller «Simulering – VFM» i BEVISST Plan skal fakultetet redegjøre for studietilbudets økonomiske bærekraft i feltet under.

Redegjør for studietilbudets økonomiske bærekraft
--

3.19 Fellesgrader

NTNU kan gi grader og yrkesutdanninger i samarbeid med andre norske eller utenlandske institusjoner i form av fellesgrader. Med fellesgrad menes et samarbeid der to eller flere utdanningsinstitusjoner går sammen om å utvikle én integrert studieplan, som gjennomføres

³¹ https://innsyn.uhr.no/notat_fra_arbeidsgruppe_15_juni_2018

og eies i fellesskap av partnerinstitusjonene. Generelt anbefales fellesgrader ikke for NTNUs doktorgradsutdanninger³².

3.19.1 Opprettelse av fellesgrad

Malene og fristene for opprettelse av studieprogram, som er beskrevet i kapittel 2 og 3, gjelder også for fellesgrader. Ved søknad om opprettelse av fellesgrad, må fakultetet derfor fylle ut punktene 3.1 – 3.16 over.

Dette avsnittet beskriver særskilte tilleggskrav for fellesgrader, og forhold man bør være oppmerksom på ved opprettelse av slike studietilbud.

Man må påse at samarbeidsinstitusjonene er akkreditert eller offentlig godkjent for å kunne gi høyere utdanning i henhold til gjeldende systemer i det aktuelle land, og at de aktuelle studiene er akkreditert som høyere utdanning på fellesgradens nivå.

Alle kravene som NOKUT stiller til studiekvalitet i studietilsynsforskriften §§ 2-1 til 2-3 skal være dekket også innenfor et fellesgradssamarbeid. For fellesgradssamarbeid mellom norske og utenlandske institusjoner, betyr dette at *den/de norske delen(e)* må oppfylle alle kravene for akkreditering i Norge. Fellesgradssamarbeid mellom norske institusjoner forutsetter at institusjonene samlet sett oppfyller de standarder og kriterier for akkreditering av studier som er fastsatt av NOKUT.

Det skal fremgå tydelig hvilke deler av fellesgraden de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og det skal foreligge tilfredsstillende rutiner for utvikling og kvalitetssikring av fellesgraden som helhet, jf. studietilsynsforskriften § 2-5.

Dersom studiet er en fellesgrad skal det spesifiseres hvilke deler av studieprogrammet de ulike samarbeidende institusjonene har ansvaret for, og hvordan studentene sikres studieopphold av et visst omfang ved de institusjonene det samarbeides med.

Institusjonene som gir fellesgraden skal inngå en samarbeidsavtale som regulerer ansvarsforholdet mellom partene, herunder gradstildeling og vitnemålsutforming. Samarbeidsavtale eller bekreftelse på samarbeid legges ved søknad om opprettelse.

UHR har utarbeidet en [fellesgradshåndbok](#) med nyttig informasjon ved opprettelse av fellesgrader. Se også [nettside om fellesgrader og felles veiledning \(cotutelle\) på ph.d.-program](#).

Dersom det er snakk om en fellesgrad med utenlandske samarbeidspartnere, vil Internasjonal seksjon kunne gi veiledning til fakultetene.

Til trinn 2, med frist 1. juni, må fakultetene levere et programforslag som følger malen i kapittel 2.2. I tillegg må følgende fylles ut innen samme frist:

³² Se <https://i.ntnu.no/wiki/-/wiki/English/Cotutelle+and+joint+doctoral+degrees>

Beskriv omfang og type samarbeid og gi en redegjørelse for hvilke parter som har ansvar for hvilke deler av studiet.

--

Beskriv hvordan studentene sikres studieopphold av et visst omfang ved de samarbeidende institusjonene.

--

Beskriv rutiner for kvalitetsutvikling og kvalitetssikring av fellesgraden³³.

--

Legg ved utkast til samarbeidsavtale.

--

³³ Tilfredsstillende rutiner innebærer å utvikle og implementere en strategi for utvikling og sikring av kvalitet på konsortienivå. Dersom en fellesgrad gis i samarbeid med én eller flere utenlandske institusjoner, må det angis hvilket lands kvalifikasjonsrammeverk læringsutbyttebeskrivelsene for fellesgraden er utformet i tråd med. Om landet det samarbeides med ikke har eget kvalifikasjonsrammeverk kan det følge Det europeiske kvalifikasjonsrammeverket for livslang læring (EQF).

Vedlegg: Studieprogrammets samlede læringsutbytte fordelt på emner

<STUDIEPROGRAM>																	
Studieprogrammets læringsutbytter (K=Kunnskap, F=Ferdighet, G=Generell kompetanse)	Studieprogrammets emner og hvilke læringsutbytter på programnivå emnene bidrar til å oppfylle																
	Emne 1	Emne 2
K-1																	
K-2	X		X	o s v.													
K-3		X	X														
K-4			X														
K-5																	
F-1																	
F-2																	
F-3																	
F-4																	
F-5																	
G-1																	
G-2																	
G-3																	
G-4																	
G-5																	